

סעודת פורים

המצוה, אלא הוא שיעור לענין לפטור מהמצוה. ואולי אפשר זה להעמיס בלשון הרמב"ם, שלענין בשר כתב: „שיאכל" בשר, ולענין יין כתב: „ושותה" יין, ולא כתב „וישתה" יין, והיינו משום שהמצוה של יין היא מצוה נמשכת כל היום, ולזה דקדק לכתוב: „ושותה" יין, פעולה נמשכת, לשון הוה, ואינו נפטר עד שישתכר וירדם בשכרותו. אך ברש"י מפורש שהמצוה היא להשתכר ביין. וכן כתב הטור.

וממ"ר הגאב"ד דבריסק שליט"א שמעתי שאמר, הא דנשתנה שמחת פורים מכל שאר השמחות של מועדים, דלא מצינו בשום שמחה דין כזה שיתחייב לבסומי בשתיית יין עד דלא ידע וכו', — משום דבכל המועדות עיקר מצות שמחה אינו אלא לשמוח בהשם, ובשר ויין אינו אלא סיבה לעורר השמחה, וכמבואר ברמב"ם פ"ה מה' יו"ט ה"כ, יעו"ש, וכן הוא במדרש רבה שה"ש פ"א: זה היום עשה השם נגילה ושמחה בו איני יודע אם בו ביום או בו בהקב"ה ת"ל נגילה ושמחה בך; אבל בפורים, כיון דכתיב משתה ושמחה, נמצא שהמשתה עצמה היא היא גוף המצוה בלי שום תכליתים של שמחה, ועל יסוד זה של מצות משתה תקנו דין זה שחייב לבסומי עד דלא ידע וכו'.

מגילה ד' ז': א"ר מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע וכו'. וברמב"ם פ"ב ממגילה ה"ו: כיצד חובת סעודה זו שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה ושותה יין עד שישתכר וירדם בשכרותו. כנ"ל. הנה, אף דבשמחת החג לא בעינן בשר ויין שניהם ביחד, אלא יוצאין ידי שמחה ביין לחודא, כדאיתא בפ' ערבי פסחים ד' ק"ט, וכן כתב הב"י בסי' תקכ"ט, — הכא שאני, כיון דכתיב „משתה ושמחה" ואין שמחה אלא בבשר ויין, וכיון דכתיב „משתה" והיינו יין הרי יין כבר אמור, א"כ מה אני מקיים „ושמחה" ע"כ דהיינו בשר, וע"כ בעינן כאן שניהם ביחד בשר ויין.

שמעתי בשם הגאון מרן ר' ישראל סלנטר ז"ל שאמר, הא דחייב לבסומי עד דלא ידע וכו', אין פירושו שחייב להשתכר ואינו יוצא ידי המצוה אם לא נעשה שכור מהיין, אלא עיקר המצוה היא רק לשחות יין ולהתבסם, אבל אינו נפטר אם כבר שתה ונתבסם, אלא מחויב עוד לחזור ולשתות, וככה נמשכת חיוב מצוה זו של משתה ושמחה כל יום פורים, ואינו נפטר ממנה עד שישתכר ולא ידע בין ארור המן וכו', שאז נפטר ממצוה זו, כדין שכור ושוטה שפטור ממצוה. ונמצא שהשיעור עד דלא ידע אינו שיעור בקיום